

Kallelse till möte för socialnämnden 2023

Tid: 2023-12-12, Kl.: 18:00

Plats: Kommunhuset Munkhättevägen 45, plan 2 rum Alytus

Ordförande: Carl Widercrantz (TUP)

Sekreterare: Anneli Sjöberg

Ärenden

1.	Förvaltningschefen informerar – muntlig information	SN/2023:00007
2.	Reviderade effektiviseringsåtgärder 2024	SN/2023:00428
3.	Årlig justering av kostavgifter för 2024	SN/2023:00402
4.	Remiss – Ett stärkt och samlat skydd av välfärdssystemen SoU 2023:52	SN 2023:00350
5.	Ej verkställda beslut kvartal 4	SN/2023:00092
6.	Anmälningssärenden	SN/2022:00596

Julfika serveras i samband med nämndsammanträdet.

Majoritetsgruppen träffas kl. 17:30 i Kommunhuset, plan 2 Alytus

S, MP och L träffas kl. 17:15 i Kommunhuset, plan 8, stora konferensrummet

01 Förvaltningschefen informerar (SN 2023:00007)

Beslut

Socialnämnden har tagit del av informationen.

Ärendet

Socialdirektör Charlotte Lagerkvist informerade om aktuella frågor.

Socialnämnd

2023-12-12

Kod: 1.2.4.2

Dnr: SN/2023:00428

02 Reviderade effektiviseringsåtgärder 2024

Förslag till beslut

Socialnämnden godkänner de reviderade effektiviseringsåtgärderna i enlighet med denna tjänsteskrivelse och tjänsteskrivelsens bilaga ”Effektiviseringsåtgärder 2024, reviderad version”

Sammanfattning av ärendet

I förutsättningarna till nämndernas yttrande till Mål och budget 2024–2027 som kommunfullmäktige beslutade om 27 april i år (KS/2023:00182) framgår att respektive nämnd är ansvarig för att besluta om och genomföra effektiviseringar så att nämnderna årligen uppnår en ekonomi i balans.

I samband med vårens arbete med att ta fram effektiviseringsåtgärder för 2024 var det fortfarande en del osäkerheter kring eventuella lokaleffektiviseringar som skulle kunna genomföras. När de interna prislistorna avseende internhyror aviserades framkom att flytten av enheterna ekonomiskt bistånd och familjehem från Hans Stahles väg 15 till Munkhättevägen 49 innebär en lokaleffektivisering för nämnden.

Utifrån ovanstående önskar förvaltningen revidera nämndens effektiviseringsåtgärder för 2024 i enlighet med bifogad rapport ”Effektiviseringsåtgärder 2024, reviderad version”

Barnkonsekvensanalys

Ärendet för effektiviseringsåtgärder 2024 innebär inte någon negativ konsekvens för barn och unga.

Ekonomiska konsekvenser

Ekonomiska konsekvenserna av effektiviseringsförslagen framgår i bifogad rapport ”Effektiviseringsåtgärder 2024, reviderad version”.

Socialnämnd

2023-11-20

Socialförvaltningen

Kod: 1.2.4.2

Jennifer Hultberg

Dnr: SN/2023:00428

Reviderade effektiviseringsåtgärder 2024

Förslag till beslut

Socialnämnden godkänner de reviderade effektiviseringsåtgärderna i enlighet med denna tjänsteskrivelse och tjänsteskrivelsens bilaga ”Effektiviseringsåtgärder 2024, reviderad version”

Sammanfattning av ärendet

I förutsättningarna till nämndernas yttrande till Mål och budget 2024–2027 som kommunfullmäktige beslutade om 27 april i år (KS/2023:00182) framgår att respektive nämnd är ansvarig för att besluta om och genomföra effektiviseringar så att nämnderna årligen uppnår en ekonomi i balans.

I samband med vårens arbete med att ta fram effektiviseringsåtgärder för 2024 var det fortfarande en del osäkerheter kring eventuella lokaleffektiviseringar som skulle kunna genomföras. När de interna prislistorna avseende internhyror aviserades framkom att flytten av enheterna ekonomiskt bistånd och familjehem från Hans Stahles väg 15 till Munkhättevägen 49 innebar en lokaleffektivisering för nämnden.

Utifrån ovanstående önskar förvaltningen revidera nämndens effektiviseringsåtgärder för 2024 i enlighet med bifogad rapport ”Effektiviseringsåtgärder 2024, reviderad version”

Ärendet

I förutsättningarna till nämndernas yttrande till Mål och budget 2024–2027 som kommunfullmäktige beslutade om 27 april i år (KS/2023:00182) framgår att respektive nämnd är ansvarig för att besluta om och genomföra effektiviseringar så att nämnderna årligen uppnår en ekonomi i balans.

Socialnämndens effektiviseringsåtgärder för 2024 (SN/2023:00235) beslutades vid sammanträdet i augusti, i samband med att nämnden också

beslutade om Yttrande Mål och budget 2024 med flerårsplan 2025 – 2027 (SN/2023:00131). För att effektiviseringsärendet skulle vara möjligt att beslutas i augusti har ett arbete genomförts i verksamheterna under våren 2023 med att ta fram möjliga åtgärder. Intentionen vid framtagandet av effektiviseringsåtgärder är att i första hand titta på lokaleffektiviseringar samt andra hårda värden som påverkar verksamheten i så liten utsträckning som möjligt.

I samband med det arbetet var det fortfarande en del osäkerheter kring eventuella lokaleffektiviseringar som skulle kunna genomföras. När de interna prislistorna avseende internhyror aviserades framkom att flytten av enheterna ekonomiskt bistånd och familjehem från Hans Stahles väg 15 till Munkhättevägen 49 innebar en lokaleffektivisering för nämnden.

I utskicket av Mål och budget 2024 med flerårsplan 2025 – 2027 framgår att socialnämnden tilldelas en procent i effektiviseringskrav i stället för två procent som tidigare aviserats.

Utifrån ovanstående önskar förvaltningen att revidera nämndens effektiviseringsåtgärder för 2024 till ovan nämnda lokaleffektivisering, som täcker hela effektiviseringskravet nämnden tilldelats för 2024. De åtgärder som tidigare presenterats och beslutats tas i stället med i beaktan till kommande års effektiviseringar för att bedöma om de kan genomföras kommande år i stället.

Effektiviseringsåtgärder som föreslås för 2024 är:

Effektivisering, 1 procent		Effekt 2024
Flytt från Hans Stahles väg 15 till Munkhättevägen 49	Ekonomiskt bistånd & Familjehem	5 599 tkr <i>(totalt 6 138 tkr)</i>
Summa effektiviseringar		5 599 tkr

Bifogat är en reviderad rapport avseende socialnämndens effektiviseringsåtgärder för 2024.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Socialförvaltningens bedömning är att socialnämnden ska godkänna förslaget om de reviderade effektiviseringsåtgärder för 2024. Förslaget bedöms uppfylla det effektiviseringskrav som Socialnämnden ska genomföra, utifrån minsta möjliga konsekvens för botkyrkaborna.

Barnkonsekvensanalys

Ärendet för effektiviseringsåtgärder 2024 innebär inte någon negativ konsekvens för barn och unga.

Ekonomiska konsekvenser

Ekonomiska konsekvenserna av effektiviseringsförslagen framgår i bifogad rapport ”Effektiviseringsåtgärder 2024, reviderad version”.

Underlag för beslut

- Tjänsteskrivelse 2023-11-20 – Reviderade effektiviseringsåtgärder 2024
- Rapport 2023-11-20 – Effektiviseringsåtgärder 2024, reviderad version

Fastställd av

Socialdirektör, Charlotte Lagerkvist

Ekonomichef, Jennifer Hultberg

Skickas till

Kommunstyrelseförvaltningen

DET HÄR ÄR BOTKYRKA

BOTKYRKA
KOMMUN

Effektiviseringsåtgärder 2024

Reviderad version

Socialnämnden

RAPPORT

Socialnämnden

Dnr: SN/2023:00428

2023-11-20

Kod: 1.2.4.2. Hantera 1-årig mål-
och resursplan

Effektiviseringsåtgärder 2024

Bakgrund

Botkyrkas ekonomiska förutsättningar styrs i hög utsträckning av konjunkturen i världen och i Sverige. Befolkningsutvecklingen, sysselsättningen i Sverige, riksdagens beslut om statsbidrag samt lagstiftning som påverkar kommunernas kostnader är andra delar som har betydelse.

De senaste åren har kommunen, i likhet med övriga kommuner i landet, uppvisat starka resultat. Samtidigt kommer det ekonomiska läget med lågkonjunktur och högre räntor tillsammans med den demografiska utvecklingen få stora och långsiktiga effekter på ekonomi och bemanning framöver. Gapet mellan kostnader och intäkter bedöms bli större över tid och därför har kommunfullmäktige beslutat att behovet av att effektivisera verksamheten kvarstår. Effektiviseringskravet innebär att respektive nämnd har ansvar att besluta om och genomföra effektiviseringar så att kommunen fortsättningsvis ska kunna leverera bra service till botkyrkaborna och ha en budget i balans, även om kostnaderna på grund av demografins utveckling och andra delar successivt stiger.

För att klara pris- och löneökningar och det ökade behovet behöver nämnderna därför arbeta med effektiviseringar motsvarande olika procentsatser för år 2024 och två procent per år under planperioden. Respektive nämnd ansvarar för att besluta om och genomföra effektiviseringar för att årligen uppnå en ekonomi i balans.

Socialnämnden har fått i uppdrag att under år 2024 hitta effektiviseringsåtgärder i verksamheten (exklusive verksamheten för försörjningsstöd) motsvarande en procent av den totala budgeten, vilket uppgår till 5 599 tusen kronor.

Utifrån det uppdrag som socialförvaltningen har fått har fokus varit, och är även framåt, att hitta lokaleffektiviseringar, effektivare arbetssätt och att använda tilldelade skattemedel på bästa sätt utifrån medborgarens fokus. Allt

RAPPORT

Socialnämnden

Dnr: SN/2023:00428

2023-11-20

Kod: 1.2.4.2. Hantera 1-årig mål-
och resursplan

i syfte att skapa god kvalitet för medborgarna och en så effektiv organisation som möjligt.

För varje år med effektiviseringskrav blir det allt svårare att hitta åtgärder som inte påverkar medborgarna negativt. Inom socialnämndens verksamhet finns dessutom särskilda utmaningar kopplade till att det är svårt att förutspå volymer inom flera verksamhetsområden och redan små förändringar av insatser kan leda till betydande kostnadsökningar. Till exempel innebär en ytterligare årsplats en extra kostnad på cirka en miljon inom vissa verksamheter. Nedan presenteras de effektiviseringsåtgärder som förvaltningen föreslår inför 2024. Målsättningen är att åtgärderna ska ge effekt på lång sikt och samtidigt ge förutsättningar för en fortsatt hållbar och stabil verksamhet.

Effektivisering, 1 procent		Effekt 2024
Flytt från Hans Stahles väg 15 till Munkhättevägen 49	Enheterna ekonomiskt bistånd & familjehem	5 599 tkr (totalt 6 138 tkr)
Summa effektiviseringar		5 599 tkr

Effektiviseringsåtgärder 2024

Flytt från Hans Stahles väg 15 till Munkhättevägen 49

I samband med evakueringen av kommunhuset uppstod en möjlighet för enheterna ekonomiskt bistånd och familjehem att flytta från Hans Stahles väg 15 till Munkhättevägen 49, plan 2. Förändringen är någonting som skrivits fram i nämndens lokalbehovsplan som ett önskemål senaste åren, för att komma närmare de enheter som redan idag sitter i lokalen. Flytten innebär vinster i arbetssätt genom närhet till andra enheter inom förvaltningen samt vinster för botkyrkaborna genom att adressen är något mer central och enheter som samarbetar kring klienter sitter på samma ställe.

Effektiviseringen uppgår totalt till 6 138 tusen kronor.

Socialnämnd

2023-12-12

Kod: 3.7.0.5

Dnr: SN/2023:00402

03 Årlig justering av kostavgifter för 2024

Förslag till beslut

Socialnämnden godkänner förslaget till nya kostavgifter inom socialtjänstens socialpsykiatri för 2024 i enlighet med tjänsteskrivelsens bilaga 1 ”kostavgifter 2023 samt 2024”.

Sammanfattning av ärendet

Avgiften för kost justeras årligen med utgångspunkt i kommunens självkostnader. Justeringen genomförs den 1 januari varje år i Botkyrka kommun. Förslag på nya kostavgifter framgår av tjänsteskrivelsens bilaga 1 ”kostavgifter 2023 samt 2024”.

Ekonomiska konsekvenser

Botkyrka kommun ska bara ta ut avgifter som motsvarar självkostnaderna för omsorgen. Ingen betalar mer än maxavgiften för sina insatser, och alla får behålla tillräckligt för de normala levnadsomkostnaderna vilket regleras av storleken på förbehållsbeloppet. Exakt hur avgifterna faller ut är svårt att bedöma då avgifter beslutas utifrån varje brukares individuella ekonomiska situation.

Förbehållsbeloppet ska skydda brukarna från alltför höga avgifter så att de får behålla en lägsta nivå av egna medel som ska räcka till nödvändiga och normala levnadskostnader. Kommunens avgifter ska ta hänsyn till ovanstående men även täcka kommunens självkostnader för kost så ingen medborgare förfördelas, utan att alla medborgare blir likabehandlade.

Socialnämnd

2023-11-29

Socialförvaltningen

Kod: 3.7.0.5

Ulrika Hage

Dnr: SN/2023:00402

Årlig justering av kostavgifter för 2024

Förslag till beslut

Socialnämnden godkänner förslaget till nya kostavgifter inom socialtjänstens socialpsykiatri för 2024 i enlighet med tjänsteskrivelsens bilaga 1 ”kostavgifter 2023 samt 2024”.

Sammanfattning av ärendet

Avgiften för kost justeras årligen med utgångspunkt i kommunens självkostnader. Justeringen genomförs den 1 januari varje år i Botkyrka kommun. Förslag på nya kostavgifter framgår av tjänsteskrivelsens bilaga 1 ”kostavgifter 2023 samt 2024”.

Ärendet

Under Kommunfullmäktige i Botkyrka kommun beslutade den 22 oktober 2020 (KS/2020:490) att ge vård- och omsorgsnämnden mandat att årligen besluta om högsta avgift och förbehållsbelopp/minimibelopp som ska göras på grund av förändringar i prisbasbeloppet enligt 1 kapitlet 6 § lagen om allmän försäkring (1962:381).

I och med revideringen av avgifterna inom vård- och omsorgsnämnden (VON/2020:159) beslutade socialnämnden att ge socialförvaltningen i uppdrag att göra de förändringar i avgifter som berör nämndens medborgare baserat på det årliga prisbasbeloppet med hänvisning till likställighetsprincipen (SN/2020:00042). Beslut om revidering av avgifter för 2021 beslutades 15 december 2020 (SN/2020:00512). Avgiften för kost justeras årligen med utgångspunkt i kommunens självkostnader.

Principen för avgifter inom socialnämndens socialpsykiatri innebär en anpassad maxtaxa, att avgiften för kost är så nära kommunens självkostnad som möjligt samt anpassning av avgift för matlåda. Syftet är att de medborgare som bor på boende med särskild service som har möjlighet att

betala maxtaxa får göra det och att vi enligt likställighetsprincipen debiterar självkostnad för matdistribution och inte subventionerar biståndet.

Kostavgift på boende med särskild service

Socialnämnden föreslås höja kostavgiften i enlighet med avgiftsnivån för kost inom vård- och omsorgsförvaltningen, med hänvisning till likställighetsprincipen för kommunens medborgare.

Viktigt att ta i beaktande är att alla personer som bor på boende med särskild service får ett tillägg för fördyrad kost till sitt förbehållsbelopp. Detta kan medföra att omsorgsavgiften blir lägre för den enskilde.

Matlåda i boende med särskild service

Medborgare som beställer matlådor får idag veckovisa leveranser med kylda matlådor från en upphandlad leverantör. En höjning av priset för en matlåda sker varje år i september från den upphandlade leverantören.

För att alla medborgare ska bli lika behandlade samt för att kommunen ska kunna matcha sitt självkostnadspris för matlåda föreslås att den enskilde medborgaren får betala vad självkostnadspriset är för en matlåda som innebär 77,28 kronor efter att förlängningen av upphandlingen blev klar 2023. Utifrån det senaste avtalet som gäller från 2023-04-01 till 2025-03-31 så kommer priset att vara 77,28 kronor för 2024.

Ekonomiska konsekvenser

Botkyrka kommun ska bara ta ut avgifter som motsvarar självkostnaderna för omsorgen. Ingen betalar mer än maxavgiften för sina insatser, och alla får behålla tillräckligt för de normala levnadsomkostnaderna vilket regleras av storleken på förbehållsbeloppet. Exakt hur avgifterna faller ut är svårt att bedöma då avgifter beslutas utifrån varje brukares individuella ekonomiska situation.

Förbehållsbeloppet ska skydda brukarna från alltför höga avgifter så att de får behålla en lägsta nivå av egna medel som ska räcka till nödvändiga och normala levnadskostnader. Kommunens avgifter ska ta hänsyn till ovanstående men även täcka kommunens självkostnader för kost så ingen medborgare förfördelas, utan att alla medborgare blir likabehandlade.

Underlag för beslut

- Tjänsteskrivelse 2023-11-29 – Årlig justering av kostavgifter för 2024
- Bilaga 1 – Kostavgifter 2023 samt 2024
- Bilaga 2 – SN/2020:00042 Justering av avgifter inom socialnämnden

- Bilaga 3 – SN/2020:00512 Revidering av avgifter inom socialnämndens socialpsykiatri

Fastställd av

Socialdirektör, Charlotte Lagerkvist

Ekonomichef, Jennifer Hultberg

Kostavgifter 2023 samt 2024

Kostavgifter 2023

Vård- och omsorgsboende / Särskilt boende

Kostavgift
3729 kr per månad

Korttidsboende

Kostavgift
124 kr per dygn

Matlåda: 77,28 kronor per matlåda 2023 års självkostnadspris enligt nya avtalet som började gälla från 2023-04-01 och gäller fram till 2025-03-31.

Kostavgifter 2024

Vård- och omsorgsboende / Särskilt boende

Kostavgift
3990 kr per månad

Korttidsboende

Kostavgift
136 kr per dygn

Matlåda: 77,28 kronor per matlåda 2024 års självkostnadspris som enligt avtal gäller fram till 2025-03-31

2020-01-07

Referens
Ulrika Hage

Mottagare
Socialnämnden

SN/2020:42

Justering av avgifter inom Socialnämnden (SN/2020:42)

Förslag till beslut

- Socialnämnden antar justering av avgifter för psykiskt funktionsnedsatta utifrån 2020 års prisbasbelopp att gälla från 1 januari 2020
- Socialnämnden ger socialförvaltningen i uppdrag att för kommande år justera avgiften i enlighet med det årliga prisbasbeloppet.

Sammanfattning

Varje år justeras prisbasbeloppet av Statistiska centralbyrån efter beslut av regeringen därav så finns behov av att årligen justera Socialförvaltningens avgifter för psykiskt funktionsnedsatta i enlighet med detta.

Ärendet

Avgifter särskilt boende regleras i 8 kap socialtjänstlagen (SoL).

Av lagen framgår att:

- Avgifterna ska vara skäliga.
- Avgifterna inte får överstiga kommunens självkostnader.
- Avgifterna får differentieras med hänsyn till den enskildes ekonomiska förhållanden.
- Den enskilde ska förbehållas tillräckliga medel för sina normala levnadsomkostnader (förbehållsbelopp).

Socialnämnden fastställer avgifter för psykiskt funktionsnedsatta i enlighet med den årliga höjningen av prisbasbeloppet. 2020 års prisbasbelopp uppgår till 47 300 kr. Beloppet för maxtaxa 2020 fastställs till 1892 kronor per månad.

Marie Lundqvist
socialdirektör

Malin Malm Bengtsson
Ekonomichef

Referens

Ulrika Hage

Mottagare

Socialnämnden

Revidering av avgifter inom socialtjänstens socialpsykiatri

Förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner att höjningen av maxtaxan gäller från och med 2021-01-01.
2. Socialnämnden godkänner att höjningen av kostnader för kost på boende med särskild service gäller från och med 2021-01-01
3. Socialnämnden godkänner att höjningen av avgift för matlåda gäller från och med 2021-01-01.
4. Socialnämnden godkänner att höjningen för vård och behandling höjs från och med 2021-01-01.
5. Socialnämnden godkänner de reviderade avgifterna i handläggningsrutiner för avgifter inom socialpsykiatri i Botkyrka kommun samt beslutar att de gäller från och med 2021-01-01.

Sammanfattning

Kommunernas rätt att ta ut avgifter för omsorg styrs av socialtjänstlagen. En enskild medborgare ska aldrig behöva minska eller avstå från hjälp på grund av kostnaden utan har alltid rätt att ha kvar ett minimibelopp innan avgift tas ut. Därutöver finns en maxtaxa som innebär att den enskilde aldrig kommer att behöva betala mer än maxavgift för sina insatser.

Kommunfullmäktige har den 20:e oktober 2020 beslutat om ”Revidering av avgifter inom vård och omsorg (KS/2020:490)”. I och med revideringen av avgifterna inom vård och omsorgsnämnden med diarienummer VON/2020:159 och de förändringar de innebär så föreslår förvaltningen att socialnämnden gör de förändringar som berör nämndens medborgare med hänvisning till likställighetsprincipen.

2020-11-20

Förslaget till revidering av avgifter inom socialnämndens socialpsykiatri innebär en anpassad maxtaxa, att avgiften för kost är så nära kommunens självkostnad som möjligt samt anpassning av avgift för matlåda. Syftet är att de medborgare som bor på boende med särskild service som har möjlighet att betala lagstadgad maxtaxa får göra det och att vi enligt likställighetsprincipen debiterar självkostnad för matdistribution och inte subventionerar biståndet.

Ärendet

Bestämmelser om kommunernas rätt att ta ut avgifter inom särskilt boende för psykiskt funktionsnedsatta finns i 8 kapitlet socialtjänstlagen.

Av lagen framgår att:

- avgifterna ska vara skäliga
- avgifterna inte får överstiga kommunens självkostnader
- avgifterna får differentieras med hänsyn till den enskildes ekonomiska förhållanden
- avgifterna för hemtjänst och dagverksamhet per månad får uppgå till högst en tolfedel av 0,5392 prisbasbelopp
- avgifterna för bostad i särskilt boende (som avses i 5 kapitlet 5 § andra och tredje styckena eller 7 § tredje stycket och som inte omfattas av 12 kapitlet jordabalken) per månad får uppgå till högst en tolfedel av 0,5539 prisbasbelopp
- den enskilde ska förbehållas tillräckliga medel för sina normala levnadsomkostnader (förbehållsbelopp)

Minimibelopp, förbehållsbelopp och avgiftsutrymme

Vilken avgift brukaren ska betala räknas fram utifrån inkomst, boendekostnad och vilka insatser hen är beviljad. Den enskilde kan aldrig betala mer än maxavgift för de insatser som är beviljade oavsett hur många insatser, hur stor inkomst eller förmögenhet hen har. Däremot kan den enskilde betala en lägre avgift beroende på inkomst, boendekostnad och vissa övriga kostnader.

Minimibelopp är ett lagstadgat belopp som ska täcka normalkostnaderna för personliga behov. Minimibeloppet utgår från Konsumentverkets beräkningar av skäliga levnadsomkostnader. Innan avgift fastställs ska den enskilde garanteras en viss del av sina inkomster. Detta kallas förbehållsbelopp och är summan av minimibeloppet, eventuella tillägg och bostadskostnaden. Förbehållsbeloppet dras av från den sammanlagda inkomsten efter skatt och summan kallas för

2020-11-20

avgiftsutrymme. Det är avgiftsutrymmet som avgör vilken avgift brukaren ska betala för de beviljade insatserna. Finns det inte något avgiftsutrymme tas det inte ut någon avgift.

Maxtaxan

Den 1 juli 2016 gjordes en ändring i 8 kapitlet 5 § socialtjänstlagen som reglerar bland annat avgifter för omsorg. Ändringen innebär att kommunerna ges möjlighet att höja taket för maxtaxan inom omsorgen till högst en tolfedel av 0,5392 prisbasbelopp. När lagändringen trädde i kraft valde Botkyrka kommun att inte göra några ändringar utan behöll den tidigare maxtaxan på en tolfedel av 0,48 prisbasbelopp. Det innebär att Botkyrka kommuns maxtaxa för avgifter år 2020 är 1892 kronor per månad. Om kommunen valt den högre procentsatsen hade maxtaxan för år 2020 istället varit 2125 kronor per månad.

Staten har beslutat att i enlighet med kommunala finansieringsprincipen minska anslaget för kommunalekonomisk utjämning till landets kommuner till följd av höjt avgiftstak. Mot bakgrund av detta föreslår socialnämnden en höjning av maxtaxan till en tolfedel av 0,5392 prisbasbelopp vilket år 2020 skulle uppgått till 2125 kronor per månad, 2021 kommer maxtaxan att uppgå till 2139 kronor.

Socialnämnden beslutade i januari 2020 (SN 2020:42) att ge Socialförvaltningen i uppdrag att för kommande år justera avgifter i enlighet med det årliga prisbasbeloppet.

Majoriteten av Södertörnskommunerna (Haninge, Huddinge, Nykvarn, Salem, Södertälje och Tyresö) har en maxtaxa på 2125 kronor per månad år 2020.

Kostavgift på boende med särskild service

Socialnämnden har inte gjort någon höjning av kostavgiften på boende med särskild service för 2019 eller 2020 utan de nuvarande avgifterna baseras på 2018 års uppgifter. Enligt uträkning som gjorts av vård och omsorgsförvaltningen har kommunen idag kostnader för kost på 124,52 kronor per person och dygn på vård och omsorgsboende vilket innebär att socialnämndens kostnad beräknas vara densamma. Då avgiften baseras på uppgifter för 2018 tar nämnden under 2020 istället ut 96 kronor per person och dygn.

Skillnaden mellan den kostnad kommunen har rätt att ta ut enligt lag (självkostnad) och den avgift den enskilde har idag är så pass stor (28,52 kronor)

2020-11-20

socialförvaltningen föreslår att höjningen till självkostnadspris sker successivt. För 2021 föreslås därför en höjning av kostavgiften med 13,81 kronor, det vill säga en höjning från 96 kronor till 109,81 kronor per person och dygn för att komma i samma avgiftsnivå som vård och omsorgsnämnden med hänvisning till likställighetsprincipen.

Viktigt att ta i beaktande är att alla personer som bor på boende med särskild service får ett tillägg för fördyrad kost till sitt förbehållsbelopp. Detta kan medföra att omsorgsavgiften blir lägre för den enskilde.

Matlåda i boende med särskild service

Socialnämnden har inte gjort någon höjning av avgiften för matlåda 2020 utan den nuvarande avgiften baseras på 2019 års uppgifter. Avgiften för en matlåda i Botkyrka är fastställd till 49 kronor 2019.

Medborgare som beställer matlådor får idag veckovisa leveranser med kylda matlådor från en upphandlad leverantör. Botkyrka kommun betalar idag 57,41 kronor per matlåda till leverantören. Socialnämnden går på grund av detta med en förlust på 8,41 kronor per matlåda.

Medborgare som inte har insatsen matlåda från kommunen har på grund av ovanstående högre levnadskostnader då deras mat inte subventioneras på samma sätt som för medborgare med insatsen matlåda. För att alla medborgare ska bli lika behandlade samt för att kommunen ska kunna matcha sitt självkostnadspris för matlåda föreslås att den enskilde medborgaren får betala vad självkostnadspriset är för en matlåda. Prisförändring sker varje år från leverantören.

Ekonomiska konsekvenser av beslutet

Förbehållsbeloppet ska skydda brukarna från alltför höga avgifter så att de får behålla en lägsta nivå av egna medel som ska räcka till nödvändiga och normala levnadskostnader. Kommunens avgifter ska ta hänsyn till ovanstående men även täcka kommunens självkostnader för kost så ingen medborgare fördelas, utan att alla medborgare blir likabehandlade.

Charlotte Lagerkvist

Tf Socialdirektör

Jennifer Gavin

Verksamhetschef

2020-11-20

Bilagor

- Revidering avgifter inom socialtjänstens socialpsykiatri - handläggningsrutiner 2021
- Avgifter 2020
- Avgifter förslag 2021

Expedieras till

Socialnämnden

Socialnämnd

2023-12-12

Kod: 1.1.6.7

Dnr: SN/2023:00350

04 Svar på remiss SOU 2023:52 - Ett stärkt och samlat skydd av välfärdssystemen

Förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner förslag till yttrande enligt bilaga till tjänsteskrivelsen.
2. Yttrandet översänds till Socialdepartementet.

Sammanfattning av ärendet

Botkyrka kommun har valts ut som remissinstans om förslagen som lagts fram i Socialdepartementets utredning SOU 2023:52, *Ett stärkt och samlat skydd av välfärdssystemen*. Socialnämnden yttrar sig för Botkyrka kommuns räkning.

Utredningen innefattar ett flertal förslag som syftar till att stärka arbetet med att bekämpa bidragsbrott. Förslagen rör främst andra myndigheter än socialtjänsten såsom Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten, CSN, Migrationsverket och Arbetsförmedlingen. Vissa av förslagen kommer dock ha en indirekt påverkan på socialtjänstens arbete.

I det föreslagna yttrandet framförs att förslagen i sin helhet är bra och kommer att uppfylla de syften som lagts fram i utredningen. Vissa frågor ställs kring potentiella indirekta konsekvenser för socialtjänsten och risken för en negativ ekonomisk påverkan då socialtjänsten kan behöva ta ett större ansvar om förslaget med en ny påföljd, *Bidragsspärr*, införs.

Barnkonsekvensanalys

Beslutet att avge yttrande påverkar inte direkt eller indirekt barns bästa.

Ekonomiska konsekvenser

Beslut att avge yttrande medför inte några ekonomiska konsekvenser.

Socialnämnd

Socialförvaltningen

Kod: 1.1.6.7

Viktor Petri Gornitzka

Dnr: SN/2023:00350

Svar på remiss SOU 2023:52 - Ett stärkt och samlat skydd av välfärdssystemen

Förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner förslag till yttrande enligt bilaga till tjänsteskrivelsen.
2. Yttrandet översänds till Socialdepartementet.

Sammanfattning av ärendet

Botkyrka kommun har valts ut som remissinstans om förslagen som lagts fram i Socialdepartementets utredning SOU 2023:52, *Ett stärkt och samlat skydd av välfärdssystemen*. Socialnämnden yttrar sig för Botkyrka kommuns räkning.

Utredningen innefattar ett flertal förslag som syftar till att stärka arbetet med att bekämpa bidragsbrott. Förslagen rör främst andra myndigheter än socialtjänsten såsom Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten, CSN, Migrationsverket och Arbetsförmedlingen. Vissa av förslagen kommer dock ha en indirekt påverkan på socialtjänstens arbete.

I det föreslagna yttrandet framförs att förslagen i sin helhet är bra och kommer att uppfylla de syften som lagts fram i utredningen. Vissa frågor ställs kring potentiella indirekta konsekvenser för socialtjänsten och risken för en negativ ekonomisk påverkan då socialtjänsten kan behöva ta ett större ansvar om förslaget med en ny påföljd, *Bidragsspärr*, införs.

Ärendet

Botkyrka kommun har valts ut som remissinstans om förslagen som lagts fram i Socialdepartementets utredning SOU 2023:52, *Ett stärkt och samlat*

skydd av välfärdssystemen. Socialnämnden har genom delegationsbeslut från kommunstyrelsen ombetts att yttra sig för Botkyrka kommuns räkning. Yttrandet ska vara Socialdepartementet tillhanda senast den 27 december 2023.

Utredningen innefattar ett flertal förslag i syfte att förebygga, motverka och lagföra bidragsbrott. Förslagen rör främst andra myndigheter än socialtjänsten såsom Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten, CSN, Migrationsverket och Arbetsförmedlingen. Vissa av förslagen kommer dock ha en indirekt påverkan på socialtjänstens arbete. Nedan följer en kort genomgång av de centrala förslagen.

BESLUTANDE MYNDIGHETER FÅR ETT REGLERAT ANSVAR ATT FÖREBYGGA VÄLFÄRDSBROTT

Det föreslås att Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten, CSN, Migrationsverket och Arbetsförmedlingen ska få ett uttryckligt ansvar att förebygga brott mot välfärdssystemen. Syftet med förordningen ska vara att säkerställa att de beslutande myndigheterna arbetar kunskapsbaserat, strukturerat, hållbart och effektivt med att förebygga brott mot förmåner och stöd som omfattas av bidragsbrottslagen och som respektive myndighet administrerar.

ENKLA OCH ROBUSTA REGELVERK SKA SÄKERSTÄLLAS

En särskild funktion, Rådet mot välfärdsbrott, föreslås inrättas som ett särskilt beslutsorgan inom ekonomistyrningsverket. Funktionen ska granska regel-förslag så att dessa ger ett bättre skydd mot brott och olika brottsliga upplägg. Funktionen ska också ge praktiskt stöd och ta fram vägledande principer för regelgivning på området. Det föreslås även att regeringen tillsätter utredningar som på ett samlat sätt ser över befintliga regelverk så att alla beslutande aktörer får likartade förutsättningar och möjligheter att förebygga brott och felaktiga utbetalningar. Regelverken ska ses över utifrån perspektivet att de ska vara enkla, enhetliga och robusta mot välfärdsbrott.

UTÖKADE MÖJLIGHETER ATT INHÄMTA UPPGIFTER

Förslagen innebär att Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten kommer att kunna inhämta uppgifter om en annan fysisk person än den försäkrade och även uppgifter om juridiska personer. Det föreslås också utökade möjligheter för dessa myndigheter att inhämta uppgifter från banker när det finns misstanke om felaktigheter. Det föreslås även att kommunerna ska kunna inhämta vissa uppgifter om inkomst från Skatteverket.

ETT GEMENSAMT REGISTER ÖVER BESLUTADE SANKTIONSAVGIFTER INFÖRS

Tidigare har det lämnats förslag om s.k. administrativa sanktionsavgifter som ska kunna beslutas av myndigheterna för det fall en enskild medvetet eller av oaktsamhet föranlett en felaktig utbetalning i stället för att en anmälan om bidragsbrott genomförs. Inom ramen för denna utredning föreslås att det inrättas ett gemensamt register över beslutade sanktionsavgifter och att registret administreras av Utbetalningsmyndigheten.

ETT SYSTEM MED BIDRAGSSPÄRR INFÖRS

Utredningen föreslår att det införs ett system med bidragsspärr på välfärds-systemens område som i allt väsentligt omfattar samma typer av förmåner och stöd som omfattas av bidragsbrottslagen. Systemet ska regleras i en ny lag, lagen om bidragsspärr på välfärdssystemens område. Bidragsspärren utformas som en särskild rättsverkan av brott. Den som av allmän domstol döms eller av åklagare meddelas ett strafföreläggande för bidragsbrott av så kallad normalgraden eller grovt bidragsbrott ska meddelas en bidragsspärr. En spärrtid på mellan sex månader och tre år, eller minst ett år vid grovt bidragsbrott, ska bestämmas utifrån förhållandena kring brottet. Spärrtiden börjar gälla från det att beslutet om bidragsspärr får laga kraft. En meddelad bidragsspärr träffar samtliga förmåner och stöd som omfattas av bidragsbrottslagen med undantag för ekonomiskt bistånd enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) och bistånd enligt lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. Den som har fått en bidragsspärr hindras från att ta del av sådana förmåner och stöd från det allmänna som träffas av spärren.

Förvaltningens synpunkter och förslag

I medföljande bilaga framförs ett förslag till yttrande till Socialdepartementet. Yttrandet är författat med stöd av synpunkter inhämtade från chefer och personer med annan expertis i verksamheten.

Sammanfattningsvis anses utredningens förslag vara positiva. I synnerhet möjligheten till större samordning mellan myndigheterna och införandet av ett centralt register bedöms som positivt. Det önskas dock att socialtjänsten får en teknisk möjlighet att inhämta uppgifter direkt från registret i stället för att manuellt behöva begära in uppgifter för att säkerställa att viktig information kommer nämnden tillhanda.

Gällande införandet av en bidragsspärr som brottsföljd ses det som positivt att ekonomiskt bistånd enligt 4 kap 1 § inte omfattas av påföljden. Detta då socialtjänsten och kommunen ska vara ytterst ansvariga för enskildas behov av stöd, vilket inte vore möjligt om en enskild spärrades från att motta ekonomiskt bistånd. Vidare önskas vissa klargöranden kring hur detta system kommer påverka socialtjänstens arbete samtidigt som det också

påpekas att detta kommer riskera medföra ökade kostnader för socialtjänsten.

Barnkonsekvensanalys

Beslutet att avge yttrande påverkar inte direkt eller indirekt barns bästa.

Ekonomiska konsekvenser

Beslut att avge yttrande medför inte några ekonomiska konsekvenser.

Underlag för beslut

- Socialdepartementets utredning SOU 2023:52 *Ett stärkt och samlat skydd av välfärdssystemen* (Sammanfattningen bifogas till ärendet, och hela utredningen finns att tillgå [här](#))
- Yttrande till socialdepartementet, daterat 2023-11-14

Skickas till

Förvaltningsjurist
Socialdepartementet

Sammanfattning

Uppdraget

Vårt uppdrag har varit att se över möjligheterna att stärka arbetet med att bekämpa bidragsbrott mot Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten, Centrala studiestödsnämnden (CSN), Migrationsverket och Arbetsförmedlingen. För att få en heltäckande bild har vi även inkluderat kommuner och arbetslöshetskassor i kartläggningen och förslagen. Syftet med översynen har varit att säkerställa en ändamålsenlig och effektiv hantering som kan minska antalet felaktiga utbetalningar och bidragsbrott i de ekonomiska förmåner och stöd som hanteras av myndigheterna.

I vårt delbetänkande, som överlämnades till regeringen i juni 2022, behandlade vi i första hand processen från det att den beslutande aktören får en impuls om att en utbetalning kan vara felaktig, till dess att ett brott utreds och lagförs. Vi bedömde att de mest ändamålsenliga åtgärderna för att stärka hanteringen av bidragsbrott är att införa ett system med administrativa sanktionsavgifter och att flytta ansvaret för att utreda bidragsbrott till Ekobrottsmyndigheten. Den främsta åtgärden mot felaktiga utbetalningar och brott som begås mot välfärdssystemen är dock att förhindra och förebygga att fel och brott över huvud taget kan begås.

Vårt slutbetänkande är huvudsakligen inriktat på hur felaktiga utbetalningar och brott mot välfärdssystemen kan förebyggas och bekämpas. Vi har genomgående haft en kunskapsbaserad brottsförebyggande ansats i vår kartläggning och analys och i våra överväganden och förslag. Genom de förslag som nu lämnas, tillsammans med de förslag vi redan har lämnat, är vår avsikt att presentera en effektiv, proportionerlig och ändamålsenlig helhetslösning för ett stärkt och samlat skydd av de gemensamma välfärdssystemen.

Kartläggning och överväganden

Välfärdssystemen består av olika förmåner och stöd och är en av grundbultarna i det svenska välfärdssamhället. De bidrar till att uppfylla människors rätt till social trygghet och till att minska fattigdom, exkludering och ojämlikhet, samtidigt som de stärker politisk stabilitet och social sammanhållning. Brott mot välfärdssystemen riskerar att urholka tilliten till systemen och hota förtroendet för välfärdssamhället. För att upprätthålla legitimiteten i välfärdssystemen och för att de ska uppfattas som trovärdiga och rättvisa krävs att rätt ersättning kommer rätt person och rätt företag till del. De beslutande myndigheternas uppskattningar av omfattningen av felaktiga utbetalningar har dock visat att betydande summor betalas ut felaktigt varje år.

Under 2021 betalade staten ut totalt 728 miljarder kronor i olika förmåner och stöd som avser en enskild person. Ungefär 2 procent av dessa utbetalningar, cirka 14,6 miljarder kronor, bedömer Ekonomistyrningsverket (ESV) är felaktiga utifrån de studier av felaktiga utbetalningar som beslutande myndigheter genomfört. Den faktiska omfattningen av felaktiga utbetalningar är troligen ännu högre. De sökande orsakade 90 procent av det totalt uppskattade beloppet som betalades ut felaktigt. För merparten av felen som orsakats av sökande, 56 procent eller cirka 7,4 miljarder kronor, fanns misstankar om att brott låg bakom de felaktiga utbetalningarna.

Ekonomiska incitament i kombination med låg upptäcktsrisk ökar motivationen hos gärningspersoner att begå brott mot välfärdssystemen. Under 2021 upptäcktes och polisanmälades misstänkta bidragsbrott motsvarande 734 miljoner kronor. Det utgör endast 10 procent av det uppskattade beloppet för misstänkta bidragsbrott 2021. Skälen till att så få brott upptäcks och anmäls är flera. Det handlar om hur regelverken är konstruerade och benägenheten hos beslutande aktörer att anmäla misstänkta brott. Det kan i sin tur bero på de prioriteringar och resurser myndigheterna har, myndigheternas kunskap om brottsupplägg och orsakerna till brottsligheten, vilka metoder som används för att upptäcka brott och vilken effekt dessa får på brottsligheten.

Det har konstaterats att såväl den organiserade brottsligheten som den våldsbejakande extremismen utnyttjar svaga kontrollpunkter i välfärdssystemet och tillskansar sig offentliga medel. Inom de beslutande myndigheterna är upplevelsen att kriminella nätverk och organiserad

brottslighet i allt högre grad använder företag som brottsverktyg för att begå brott riktade mot välfärdssystemen. Stora belopp betalas också ut felaktigt för till exempel assistans eller nystartsjobb där något arbete inte har utförts. Det finns indikationer på att brottsuppläggen förändras och att otillåten påverkan, infiltration av myndigheter, dataintrång och manipulation av data och identiteter kommer att bli vanligare. Sådan brottslighet riskerar att vara systemhotande. Det är därmed motiverat att omedelbart vidta åtgärder riktade mot all typ av välfärdsbrottslighet för att bättre skydda välfärdssystemen.

Att de beslutande aktörerna och de brottsutredande myndigheterna har kunskap om och hanterar orsakerna till brottsligheten är avgörande för att komma till rätta med brott som begås mot välfärdssystemen. För att vidta effektiva åtgärder krävs ett strukturerat, kunskapsbaserat brottsförebyggande arbete. Vår kartläggning visar att de beslutande aktörerna har goda kunskaper om orsakerna till felaktiga utbetalningar men att det finns stora variationer mellan aktörerna, både vad gäller vilka förutsättningar de har att arbeta brottsförebyggande och i vilken mån de arbetar strukturerat och kunskapsbaserat för att förebygga välfärdsbrott.

De regelverk som styr välfärdssystemen behöver ses som en helhet och vara enhetliga, enkla att tillämpa och robusta mot brott. Den som tar fram förslag till nya författningar på välfärdssystemens område bör ha kunskap om orsakerna till och riskerna för brottsliga angrepp och hur dessa kan undvikas. Vår kartläggning visar att lagstiftningen på området har kommit att bli ett svåröverskådligt lapptäcke som växt allt efter hand. Åtgärder har genomförts på vissa områden, men har medfört att de beslutande myndigheterna har fått olika förutsättningar för att förebygga brott mot välfärdssystemen. Kunskapen om betydelsen av regelverkens konstruktion kan i högre grad användas vid utformningen av nya bestämmelser och regelverk.

Många felaktiga utbetalningar skulle kunna förhindras om den myndighet som handlägger förmånen eller stödet kan hämta in uppgifter från eller kontrollera dem mot en säker källa. Vår kartläggning visar att de beslutande aktörerna inte i tillräcklig utsträckning har tillgång till uppgifter som behövs för att kunna fatta riktiga beslut, samtidigt som den attitydundersökning vi har låtit genomföra, visar att en majoritet av allmänheten har en positiv attityd till att det i större utsträckning inhämtas sådana uppgifter för att förhindra bidragsbrott. Dessutom trodde majoriteten av de som svarade på undersökningen

att beslutande aktörer redan inhämtar fler uppgifter än vad som är fallet.

Sedan bidragsbrottslagens (2007:612) införande år 2007 har flera förslag lämnats i syfte att öka myndigheternas möjligheter att bekämpa brott mot välfärdssystemen. Förslagen har dock tagit lång tid att genomföra eller så har frågorna utretts på nytt. I vissa fall har förslagen inte lett till någon åtgärd över huvud taget.

Regeringen har under senare år stärkt styrningen och bland annat infört ett mål för korrekta utbetalningar, föreskrivit ett krav på att risk- och omfattningsstudier ska genomföras, infört likalydande rapporteringskrav i de beslutande aktörernas regleringsbrev, inrättat Rådet för korrekta utbetalningar och beslutat att inrätta Utbetalningsmyndigheten. Vi bedömer dock att vidtagna åtgärder inte är tillräckliga för att komma åt problemen med brott som begås mot välfärdssystemen. Eftersom välfärdsbrott föranleder stora kostnader för samhället, i form av felaktiga utbetalningar och kostnader för beslutande, brottsutredande och rättskipande aktörer, kan brottsförebyggande åtgärder bidra till stora samhällsekonomiska vinster och framför allt till att upprätthålla välfärdssamhällets legitimitet. Det är inte något alternativ att lämna dagens situation oförändrad. Vi bedömer att fler åtgärder behöver vidtas som ger ökad kunskap, bättre beslutsunderlag, förbättrade verktyg och metoder för att stärka och skydda välfärdssystemen mot brottslighet och felaktiga utbetalningar.

Ett stärkt och samlat skydd av välfärdssystemen

Beslutande myndigheter får ett reglerat ansvar att förebygga välfärdsbrott

Vi föreslår att Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten, CSN, Migrationsverket och Arbetsförmedlingen får ett ansvar att förebygga brott mot välfärdssystemen. Ansvaret ska inbegripa bidragsbrottslighet men också annan brottslighet som riktas mot dessa välfärdssystem, till exempel brottslighet som innefattar manipulation av uppgifter och identiteter, dataintrång, otillåten påverkan och infiltration av myndigheter. Ansvaret ska regleras i en särskild förordning. Syftet med förordningen ska vara att säkerställa att de beslutande myndigheterna arbetar kunskapsbaserat, strukturerat, hållbart och effek-

tivt med att förebygga brott mot förmåner och stöd som omfattas av bidragsbrottslagen och som respektive myndighet administrerar.

De beslutande myndigheterna ska kartlägga brottsligheten som riktas mot välfärdssystemen, dess orsaker och konsekvenserna för de förmåner och stöd som myndigheterna beslutar om. Resultatet ska sammanställas i en lägesbild. Utifrån lägesbilden ska de beslutande myndigheterna ta ställning till vilka åtgärder som behöver vidtas för att förebygga välfärdsbrott och sammanställa dessa i en åtgärdsplan. Lägesbilden och åtgärdsplanen ska uppdateras och följas upp minst vartannat år.

För att undvika ökad administration och dubbelarbete ska det brottsförebyggande arbetet integreras med annat analys- och planeringsarbete, till exempel arbetet i enlighet med förordningen (2007:603) om intern styrning och kontroll och uppgifter i enlighet med förordningen (2021:663) om arbetet med att säkerställa korrekta utbetalningar från välfärdssystemen.

De beslutande myndigheterna bör erbjudas ett ändamålsenligt stöd för att det brottsförebyggande arbetet ska få genomslag och genomföras i verksamheten på ett effektivt sätt. Brottsförebyggande rådet (Brå) bör ge de beslutande aktörerna stöd i hur ett brottsförebyggande arbete ska bedrivas. Ekobrottsmyndigheten bör i sin tur stödja samtliga beslutande myndigheter genom att bidra med kunskap om hur ekonomisk brottslighet kan förebyggas. Stödet till de beslutande myndigheterna ska vara behovsanpassat, individuellt och praktiknära i den mening att arbetet ska leda till praktisk handling och ett effektivt resultat. För att kunna ge det stöd som eftersträvas bör regeringen ge Brå och Ekobrottsmyndigheten i uppdrag att tillsammans med ESV inventera vilka behov av stöd som de beslutande myndigheterna har.

En viktig beståndsdel i ett kunskapsbaserat brottsförebyggande arbete är att det utförs i samverkan med andra berörda aktörer. Det kan till exempel handla om att aktörerna tillsammans kan skapa en helhetsbild över den totala brottsutvecklingen, identifiera systemövergripande risker, vidta gemensamma åtgärder eller utbyta erfarenheter och kunskap. Vi föreslår att samverkan om det brottsförebyggande arbetet bör äga rum inom ramen för det befintliga arbetet med att säkerställa korrekta utbetalningar från välfärdssystemen och att ESV bör ansvara för samordningen.

Regeringen bör överväga att på sikt utvidga det reglerade brottsförebyggande ansvaret till att omfatta myndigheter som fungerar som

grindvakter för välfärdssystemen och till aktörer som betalar ut stöd som är riktade till företag och föreningar.

Enkla och robusta regelverk ska säkerställas

Vi föreslår att konsekvenserna för brottsligheten och det brottsförebyggande arbetet på välfärdssystemens område alltid ska beaktas när regler utformas. Den kunskap som finns om orsakerna till brottslighet som har sin grund i regelverkens konstruktion ska vara en naturlig, integrerad del av arbetet med regelgivning och i konsekvensutredningar. En särskild funktion, Rådet mot välfärdsbrott, bör inrättas som ett särskilt beslutsorgan inom ESV. Funktionen ska granska regel-förslag så att dessa ger ett bättre skydd mot brott och olika brottsliga upplägg. Funktionen ska också ge praktiskt stöd och ta fram vägledande principer för regelgivning på området.

Vi föreslår även att regeringen tillsätter utredningar som på ett samlat sätt ser över befintliga regelverk så att alla beslutande aktörer får likartade förutsättningar och möjligheter att förebygga brott och felaktiga utbetalningar. Regelverken ska ses över utifrån perspektivet att de ska vara enkla, enhetliga och robusta mot välfärdsbrott. De beslutande myndigheterna bör få i uppdrag av regeringen att lämna underlag till behov av sådana utredningar med syfte att stärka regelverken mot välfärdsbrott och felaktiga utbetalningar.

För att kunna möta behovet av enkla och robusta regelverk bör Regeringskansliet ha dedikerade resurser för att skyndsamt, samordnat och effektivt kunna hantera förslag om regelförändringar som kan förhindra brott riktade mot välfärdssystemen. En samordnande funktion bör därför inrättas vid Finansdepartementet och regleras i arbetsordning.

Utökade möjligheter att inhämta uppgifter

Vi föreslår att vissa beslutande aktörer ska få större möjligheter att hämta in uppgifter från andra aktörer än den enskilde som ett led i att förhindra att brott kan begås. Förslagen innebär att Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten kommer att kunna inhämta uppgifter om en annan fysisk person än den försäkrade och även uppgifter om juridiska personer. Vi föreslår också utökade möjligheter för

dessa myndigheter att inhämta uppgifter från banker när det finns misstanke om felaktigheter. Vi föreslår även att kommunerna ska kunna inhämta vissa uppgifter om inkomst från Skatteverket.

Genom att berörda myndigheter och kommuner i större utsträckning kan inhämta uppgifter direkt från andra aktörer än den enskilde som vill ta del av en förmån, kan felaktiga utbetalningar som har sin grund i att enskilda avsiktligt lämnar oriktiga uppgifter eller underlåter att anmäla ändrade förhållanden förhindras. Även oavsiktliga fel som enskilda gör på grund av att de inte förstår vilka uppgifter som ska lämnas kan förhindras.

En utökad uppgiftsinhämtning kan medföra att riskerna för kränkning av enskildas personliga integritet ökar. Personuppgifter kommer att behöva behandlas i större utsträckning och på olika sätt, i vissa fall avseende personer som inte själva ansökt om någon förmån. Personuppgiftsbehandlingen syftar dock till att tillgodose ett viktigt allmänt intresse – att rätt ersättning ska gå till rätt person och företag – och kommer att omfattas av skyddsåtgärder. Behovet av att behandla dessa personuppgifter bedöms stå i proportion till det ingrepp i den personliga integriteten som behandlingen kan innebära för den enskilde.

Ett gemensamt register över beslutade sanktionsavgifter införs

I vårt delbetänkande lämnade vi förslag om ett administrativt sanktionsavgiftssystem. Vi föreslår nu att det inrättas ett gemensamt register över beslutade sanktionsavgifter och att registret administreras av Utbetalningsmyndigheten. Sanktionsavgiftsregistret ska i första hand regleras i den lag om behandling av personuppgifter som ska gälla för Utbetalningsmyndigheten och i tillhörande förordning.

De som beslutar om sanktionsavgifter ska underrätta Utbetalningsmyndigheten om besluten så att uppgifter kan tas in i sanktionsavgiftsregistret. Registret ska bland annat få innehålla uppgifter om vem som fått en sanktionsavgift, hur stor den var och för vilken förmån eller vilket stöd som avgiften beslutades. Utbetalningsmyndigheten ska få behandla personuppgifter om det är nödvändigt för att kunna administrera registret. Uppgifter i sanktionsavgiftsregistret ska omfattas av sekretess och får bara lämnas ut på begäran av vissa aktörer och av den som förekommer i registret. Behovet av att behandla personuppgifter i sanktionsavgiftsregistret bedöms stå i proportion till det

ingrepp i den personliga integriteten som behandlingen kan innebära för den enskilde.

Vi lämnar också förslag som möjliggör tillsyn över handläggningen av ärenden om sanktionsavgifter. Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen (IAF) ska få tillgång till uppgifter från arbetslöshetskassorna som inspektionen behöver för att kunna föra det allmänna talan i domstol angående en arbetslöshetskassas beslut om sanktionsavgift.

Ett system med bidragsspärr införs

Vi föreslår att det införs ett system med bidragsspärr på välfärdssystemens område som i allt väsentligt omfattar samma typer av förmåner och stöd som omfattas av bidragsbrottslagen. Systemet ska regleras i en ny lag, lagen om bidragsspärr på välfärdssystemens område. Bidragsspärren utformas som en särskild rättsverkan av brott.

Den som av allmän domstol döms eller av åklagare meddelas ett strafföreläggande för bidragsbrott av så kallad normalgraden eller grovt bidragsbrott ska meddelas en bidragsspärr. En spärrtid på mellan sex månader och tre år, eller minst ett år vid grovt bidragsbrott, ska bestämmas utifrån förhållandena kring brottet. Spärrtiden börjar gälla från det att beslutet om bidragsspärr får laga kraft. En meddelad bidragsspärr träffar samtliga förmåner och stöd som omfattas av bidragsbrottslagen med undantag för ekonomiskt bistånd enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) och bistånd enligt lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. Den som har fått en bidragsspärr hindras från att ta del av sådana förmåner och stöd från det allmänna som träffas av spärren.

Det finns möjlighet för den som meddelats en bidragsspärr att hos den myndighet, kommun eller arbetslöshetskassa som beslutar om en förmån eller ett stöd ansöka om undantag för förmånen eller stödet. För att beviljas ett sådant undantag krävs särskilda skäl, vilket innebär att undantagsmöjligheten ska tillämpas restriktivt. Uppgifter om meddelade bidragsspärrar ska – på motsvarande sätt som för beslut om administrativa sanktionsavgifter – samlas i ett register som administreras av Utbetalningsmyndigheten. Den personuppgiftsbehandling som är nödvändig för att hantera systemet med bidragsspärr be-

döms stå i rimlig proportion till det intrång det kan innebära för den enskilde.

Vi bedömer att det kan bli fråga om mellan 200 och 250 meddelade bidragsspärrar per år. Om systemet med administrativa sanktionsavgifter inte införs kan det förväntas bli betydligt fler.

Konsekvenserna av våra förslag i slutbetänkandet

Vi bedömer att våra förslag kommer att leda till att välfärdsbrottsligheten minskar. Genom ett kunskapsbaserat brottsförebyggande arbetssätt får myndigheterna en aktuell lägesbild över brottsligheten och kan agera snabbare och mer kraftfullt mot olika brottsliga upplägg. Med enhetliga, robusta och enkla regelverk minskar möjligheten att lämna oriktiga uppgifter och inte anmäla ändrade förhållanden när så krävs. En mer omfattande uppgiftsinhämtning leder till att uppgifter kan hämtas från en tillförlitlig källa och ökar risken för upptäckt. En ökad upptäcktsrisk i kombination med en ytterligare sanktion mot ett begånget brott i form av en bidragsspärr, kan få enskilda att avhålla sig från att begå bidragsbrott.

Kostnaderna för att genomföra våra förslag i slutbetänkandet uppgår till 36,1 miljoner kronor för löpande kostnader och 132,2 miljoner för utveckling av nya it-stöd. De största utvecklingskostnaderna är kopplade till sanktionsavgiftsregistret och systemet med bidragsspärr med 20 miljoner kronor respektive 112,2 miljoner kronor.

De totala kostnaderna för samtliga av våra förslag i slutbetänkandet kan ställas i relation till de besparingar som förslagen skulle kunna medföra för statskassan. Även om det bara skulle bli en förhållandevis liten preventiv effekt i form av minskade felaktiga utbetalningar orsakade av enskilda om exempelvis 5 procent skulle det leda till en uppskattad besparing på 650 miljoner kronor. Till detta kommer alla andra samhällsvinster som ett minskat antal välfärdsbrott och felaktiga utbetalningar medför för samhället.

Stärkt skydd av välfärdssystemen från ansökan till lagföring

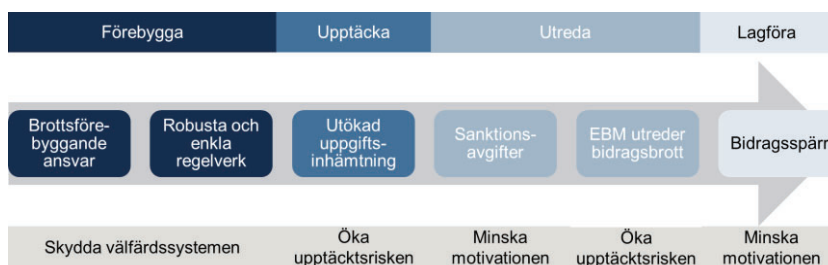
Vi har eftersträvat att föreslå åtgärder som har ett konkret syfte att motverka grundorsakerna till att det kan begås bidragsbrott och andra brott mot välfärdssystem som omfattas av bidragsbrottslagen. Vår utgångspunkt har också varit att förslagen ska leda till handling och operativa åtgärder och ett effektivare arbete mot välfärdsbrott. Syftet med de åtgärder som vi föreslår – i delbetänkandet och slutbetänkandet – är att skapa ett starkare skydd för välfärdssystemen, stärka kontrollen, öka upptäcktsrisken och minska motivationen hos gärningspersoner att begå välfärdsbrott.

Genom att

- de beslutande aktörerna får ett tydligare ansvar att förebygga välfärdsbrott,
- regelverken för att skydda välfärdssystemen stärks,
- de beslutande aktörerna får utökade möjligheter att inhämta uppgifter,
- det införs ett system med administrativa sanktionsavgifter,
- ansvaret för att utreda bidragsbrott flyttas över till Ekobrottsmyndigheten, och
- det införs ett system med bidragsspärr

kommer det samlade skyddet av välfärdssystemen att stärkas betydligt. Åtgärderna innebär förstärkningar i hela kedjan med att förebygga, upptäcka, utreda och lagföra brott riktade mot välfärdssystemen.

Figur 1 Våra förslag

Källa: Egen bearbetning.

Yttrande om SOU 2023:52

Ett stärkt och samlat skydd av välfärdssystemen

Botkyrka kommun ställer sig bakom förslaget i sin helhet, men önskar dock framföra vissa synpunkter och reflektioner.

Större skyldigheter att lämna uppgifter till Försäkringskassan, Skatteverket och Pensionsmyndigheten

Botkyrka kommun noterar att förslaget medför en ökad uppgiftsskyldighet vilket är berättigat utifrån utredningens syfte. Kommunen önskar dock ett förtydligande kring hur omfattande uppgiftsinhämtning som förväntas ske från socialtjänst då det utifrån nuvarande formuleringar i utredningen är svårt att ta ställning till hur mycket förslagen kommer påverka enskilda som är aktuella inom socialtjänsten.

Ökad möjlighet att ta del av uppgifter från Skatteverket

Kommunen är positiv till förslaget att möjligheten att ta del av uppgifter från Skatteverket ska utökas.

Påföljden bidragsspärr

Botkyrka kommun anser att det är av vikt att det fortsatt finns möjlighet till samverkan med Arbetsförmedlingen även i de fall då en enskild dömts till påföljden bidragsspärr. Samarbetet med Arbetsförmedlingen är viktigt för att en enskild ska kunna arbeta mot självförsörjning, och det är viktigt att en påföljd av detta slag inte medför att det blir meningslöst för den enskilde att framöver arbeta för sin självförsörjning.

Vidare efterfrågas mer information kring en hur en påföljd om bidragsspärr kommer påverka den enskildes rätt till bistånd från socialtjänst. I dagsläget kan socialnämnden vid beräkning om ersättningsnivåer ta in s.k. fiktiv inkomst vilket är ett uttryck för en förmån som den enskilde skulle kunnat begära från annan huvudman men som denne, trots uppmaning, inte sökt. Denna *fiktiva inkomst* kan då räknas på samma sätt som en vanlig inkomst vid beräkningen om rätt till bistånd. Kommunen önskar klarhet i huruvida påföljden *bidragsspärr* ska medfölja att socialnämnden helt ska räkna bort inkomster som den enskilde tidigare hade rätt till (innan påföljden) eller om dessa i stället ska beräknas som en fiktiv inkomst och i så fall för hur lång tid.

Utifrån att bistånd enligt socialtjänstlagen inte omfattas av regleringen av bidragsspärr kommer det sannolikt vara så att landets socialtjänster kommer få ta ett större ansvar över de enskilda som dömts till denna påföljd. Av utredningen framgår att det förväntas röra sig om 200-500 personer per år

men att påföljden kan bli betydligt vanligare om inte systemet med administrativa sanktionsavgifter inte införs.

Botkyrka kommun vill i denna del flagga för att *om* påföljden kommer användas i större utsträckning än beräknat kommer det medföra en större ekonomisk ansträngning för kommuner och socialtjänst.

Behovet av fungerande IT-infrastruktur

Socialtjänstens verksamhetssystem har idag tekniska lösningar som i vissa fall möjliggör direkt uppgiftsinhämtning från exempelvis Skatteverket och Försäkringskassan. Botkyrka kommun anser att det på motsvarande sätt behöver finnas en direkt möjlighet till uppkoppling mot nya IT-stöd inklusive register för sanktionsavgift- och bidragsspärr.

05 Sammanställning av ej verkställda beslut kvartal 4 2023

Förslag till beslut

Socialnämnden antar rapporterna som sina egna och vidarebefordrar dem till berörda mottagare.

Sammanfattning

Gynnande beslut som socialnämnden fattar med stöd av 4 kap 1 § socialtjänstlagen och som inte verkställs i tid ska rapporteras in till Inspektionen för vård och omsorg. Förevarande sammanställning avser rapporteringen för kvartal fyra och är därmed den fjärde inrapporteringen år 2023. I sammanställningen redogörs för de beslut som tidigare har rapporterats in som ej verkställda inom tre månader samt nya beslut som inte verkställts inom tre månader mellan kvartal tre 2023 och kvartal fyra 2023.

Referens

Tamara Glogovac
Tamara.glogovac@botkyrka.se

Mottagare

Socialnämnden

Sammanställning av ej verkställda beslut kvartal 4 2023

Förslag till beslut

Socialnämnden antar rapporterna som sina egna och vidarebefordrar dem till berörda mottagare.

Sammanfattning

Gynnande beslut som socialnämnden fattar med stöd av 4 kap 1 § socialtjänstlagen och som inte verkställs i tid ska rapporteras in till Inspektionen för vård och omsorg. Förevarande sammanställning avser rapporteringen för kvartal fyra och är därmed den fjärde inrapporteringen år 2023. I sammanställningen redogörs för de beslut som tidigare har rapporterats in som ej verkställda inom tre månader samt nya beslut som inte verkställts inom tre månader mellan kvartal tre 2023 och kvartal fyra 2023.

Ärendet

Socialnämnden är enligt 16 kap. 6 f § socialtjänstlagen (SoL) skyldig att rapportera gynnande beslut som fattats med stöd av 4 kap 1 § SoL och som ej verkställts inom tre månader. Nämnden ska även fortsätta att rapportera ett ej verkställt beslut till dess att beslutet är verkställt, så kallad återrapportering.

Rapportering ska ske till Inspektionen för vård och omsorg (IVO), kommunens revisorer och kommunfullmäktige. Som en yttersta konsekvens av beslut som ej verkställts i tid kan IVO ansöka om utdömmande av en särskild avgift hos förvaltningsrätten. Rapporteringen av ej verkställda beslut ska ske en gång per kvartal. Identifierbara uppgifter skickas till IVO.

Inledningsvis redogörs för varför vissa typer av beslut varit mer förekommande bland de ej verkställda och hur utvecklingen sett ut under det senaste kvartalet. Därefter följer en genomgång av vad de olika rubrikerna

för rapportering innebär. Slutligen presenteras sammanställningen av de besluten som rapporterats in.

Särskilt om beslutstyper

Att ett beslut inte verkställs i tid beror i huvudregel på den enskildes situation alternativt en strukturell problematik för socialtjänsten att verkställa beslutstypen. Vid rapportering av gynnande beslut som ej har verkställts inom tre månader är det tydligt att vissa typer av beslut är mer förekommande än andra. Därav följer nedan en redovisning av vilka beslut som varit mer förkommande och bakomliggande orsaker till detta. Vidare beskrivs den utveckling som skett sedan senaste rapporteringen. Redovisningen är inte uttömmande eller heltäckande utan avser att ge en övergripande förståelse för varför vissa beslut är mer förekommande än andra.

Boendestöd

Socialförvaltningen har de senaste åren aktivt arbetat med insatsen boendestöd. Efter omorganisationen har socialsekreterarnas målgrupper utvidgats vilket har inneburit att de fått hantera mer resurskrävande grupper. Komplexiteten i övriga ärenden, samt i vissa beslut om boendestöd, har resulterat i att det tagit längre tid att verkställa beslut om boendestöd. Vidare har pandemin och nedstängningen av samhället även påverkat möjligheten att verkställa insatsen.

Under hösten 2021 var ett stort antal beslut om boendestöd ej verkställda inom tre månader. Av sammanställningen nedan av återrapporterade samt nya ej verkställda beslut blir det däremot tydligt att det har skett en positiv utveckling det senaste kvartalet. Tiden för verkställighet har i huvudregel minskat till cirka två månader. Den positiva utvecklingen kan bland annat hänföras till en förkortad ärendeprocess, ökad användning av digitala verktyg och lägre inflöde av ärenden.

Kontaktpersoner

Det har varit svårt att rekrytera tillräckligt många kompetenta kontaktpersoner lämpliga att utföra uppdragen. Under pandemin har efterfrågan av kontaktpersoner ökat eftersom andra verksamheter har stängt ned. Nu när samhället är på väg mot en återgång har efterfrågan på kontaktpersoner återigen minskat och därav har även tiden för verkställighet utvecklats i en positiv riktning under den senaste tiden.

De besluten om kontaktperson eller kontaktfamilj som inte verkställts i tid och rapporterats under kvartal 2 2023 kan främst hänföras till att de berörda enskilda har haft särskilda behov eller krav på sin kontaktperson.

Träningslägenhet

Träningslägenheter erbjuds till klienten med ett stödbehov som inte kan tillgodoseas i hemmet och där klienten inte har möjlighet att ordna bostad. Målet är att träningslägenheten ska övergå till ett förstahandskontrakt. Den processen har inte skett i lika stor omfattning som tidigare vilket inneburit att socialförvaltningen uppnått sin kvot av interna träningslägenheter. Det har resulterat i att det tagit längre tid att verkställa insatsen träningslägenhet eftersom det inte funnits tillräckligt med lägenheter till hands.

Verksamheten har arbetat aktivt med att konvertera kontrakt den senaste tiden. Det innebär att socialtjänsten framöver kommer att fördelas nya lägenheter och förhoppningsvis verkställa fler beslut i tid framöver.

Rapporteringsrubriker

Besluten som har rapporterats in har delats in under olika underrubriker. Nedan följer en kort förklaring av vad respektive rubrik betyder.

Återrapportering av beslut som har verkställts innebär beslut som har rapporterats in under tidigare återrapporteringsperioder till IVO och som nu är verkställda.

Återrapportering av beslut som avslutats utan att beslutet verkställts innebär beslut som har rapporterats in under tidigare återrapporteringsperioder till IVO och som nu är avslutade. Beslutet har inte verkställts och kommer inte att verkställas framöver.

Återrapportering av beslut som rapporterats tidigare och ännu inte verkställts innebär beslut som har rapporterats in under tidigare återrapporteringsperioder till IVO men som fortfarande inte är verkställda.

Ny rapportering av ej verkställda beslut under kvartal 4 innebär beslut som inte tidigare har rapporterats in till IVO. Besluten är ännu inte verkställda.

Sammanställning av rapporterade beslut

Återrapportering av beslut som har verkställts

Beslut om bostad även stöd-, ungdoms-, övergångsboende, bostadsanskaffning 2023-04-13 har rapporterats som ej men är verkställt nu.

Beslut om kontaktfamilj 2023-04-12 har rapporterats som ej verkställt men är verkställt nu.

Återrapportering av beslut som avslutats utan att beslutet verkställts

Inga beslut att redovisa.

Återrapportering av beslut som rapporterats tidigare och ännu inte verkställts

Beslut om bostad även stöd-, ungdoms-, övergångsboende, bostadsanskaffning 2023-03-22 har rapporterats som ej verkställt och är ännu inte verkställt.

Ny rapportering av ej verkställda beslut under kvartal 3

Beslut om öppenvårdsverksamhet 2023-06-28 har rapporterats som ej verkställt. Anledningen till detta är att de har väntat att en behandlare ska tillsättas i ärendet. Det har även varit semestrar som ledde till att beslutet inte kunde verkställas. Ett överbrygningsmöte har bokats med familjen.

Beslut om öppenvårdsverksamhet 2023-05-23 har rapporterats som ej verkställt. Anledningen till detta är att det saknas plats på Trampolinen för ungdomen.

Beslut om öppenvårdsverksamhet 2023-07-05 har rapporterats som ej verkställt. Anledningen till detta personrelaterade skäl där det bedömdes att stödet skulle komma igång med kontinuitet från behandlare efter sommaren.

Beslut om öppenvårdsverksamhet 2023-07-05 har rapporterats som ej verkställt. Anledningen till detta personrelaterade skäl där det bedömdes att stödet skulle komma igång med kontinuitet från behandlare efter sommaren.

Beslut om öppenvårdsverksamhet 2023-07-26 har rapporterats som ej verkställt. Anledningen till detta är att det har varit sommar och man har avvaktat semestrarna för att få kontinuitet.

Beslut om kontaktfamilj 2023-07-05 har rapporterats som ej verkställt. Anledningen till detta är att Kontaktverksamheten inte har hittat en lämplig kontaktfamilj. Socialsekreterarna har bett dem att kontakta enheten familjehem för att se om det finns möjlighet att rekrytera en lämplig kontaktfamilj genom dem.

Beslut om öppenvårdsverksamhet 2023-07-28 har rapporterats som ej verkställt. Anledningen till detta är att det har varit svårt att få tag på vårdnadshavaren. Socialsekreteraren har försökt att boka in ett överbrygningsmöte.

Beslut om sysselsättning 2023-07-11 har rapporterats som ej verkställt.
Anledningen till detta är att klienten har avbokat uppstartsmöte.

Beslut om bostad även stöd-, ungdoms-, övergångsboende,
bostadsanskaffning 2023-05-29 har rapporterats som ej verkställt.
Anledningen till detta är att klienten inte har bekräftat erbjudandet. Klienten
har erbjudits plats på Kantorn.

Beslut om boendestöd 2023-06-19 har rapporterats som ej verkställt.
Anledningen till detta är att klienten har avbokat uppstartsmöte.

Expedieras till:

Förvaltningsjurist
Kommunens revisorer
Kommunfullmäktige

06 Anmälningssärenden SN/2022:00596

Beslut

Socialnämnden har tagit del av informationen

Ärendet

Dessa ärenden anmäls till nämnden:

Årlig justering av avgifter Socialnämnden SN/2023:00401

Yttrande över förslag till detaljplan för Riksten friluftstad del 6, Tullinge Botkyrka kommun

§ 153 KF Avsägelse och fyllnadsval 2023-11-23 KS/2022:00812

Samordningsförbundet Botkyrka, Huddinge och Salem: Sammanträdesprotokoll 2023-11-28